אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תקסה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ד תמוז תרע"ג - ירושלים
נמען: מערכת 'החרות'

תשובה למאמר 'שגגת רב': הרב קוק שמח על רגש האחדות, אבל המודעה שלו (על שחיטה ספרדית) אינה פוגעת באחדות ולא בספרדים. כל עדה חייבת במנהגי אבותיה, כמו יום טוב שני של גלויות, ואין בזה תרעומת. אפשר לתקן את אי־הנעימויות בתקנות מסודרות, אבל לא בזלזול במסורת, שהוא 'אנדרולומוסיה'.

עיקרי הדברים

- אין פגיעה בספרדים.
- כל עדה במנהגיה.
- תיקון בתקנות, לא בזלזול.

נוסח האגרת

ב"ה[1], ירושלים ת"ו[2], כ"ד תמוז תרע"ג[3]

(למערכת החרות)

מערכת נכבדה,

שמחתי לראות את הטון החריף נגדי במאמר "שגגת רב", שהוא לי לעדה על רגש אחדות האומה ההולך ומפעם בתוך מחננו, שהוא לנו אות חיים. ואתכבד בזה להודיע לרבים, שאין במודעה שלי שום פגם חלילה לשאיפת אחדות האומה, שאנו חפצים בה בכל לב בכל מקומות פזורנו, וביותר בארצנו הקדושה. וכמו-כן אין בזה שום עלבון לאחינו הספרדים, שאנו מכבדים אותם בכל לב ונפש ומתכבדים בם, כשם שהם מכבדים אותנו ומתכבדים בנו. אמת הדבר שהגלות גרמה הרבה לחילופי ההוראות והמנהגים, שבין חלקי האומה שנתפזרו, אבל לא ע"י[4] זלזול במסורת מורשת אבות נוכל לתקן דבר זה. שאיפה נעלה היא. שנוכל להוציא אל הפועל תקנות כלליות, שעל פיהן לא נסבול מאלה הפרודים, ואף-על-פי שאינם פוגמים את האחדות הפנימית, שהרי אנחנו מודים זה לזה, שכל אחד חייב להזהר במנהגי אבותיו ולשמר את קבלתם. וכשם שאין רושם של תרעומות בין אחינו שבגולה ובינינו על דבר יום טוב שני של גלויות שהם חייבים להזהר בו, ולא אנו, כך אין רושם של תרעומות באמת בין אחינו הספרדים ובינינו, בשביל החילוקים שבהוראות שכל אחד מהצדדים מתנהג בהם, על פי הוראות רבותיו, שכולנו יחד מתפארים בהם, ודוגלים בשם כבודם ז"ל[5].

מכל-מקום אע"פ[6] שמקום לתרעומות אין כאן, אבל אי-נעימות ודאי מסבב הענין, ולפעמים ג"כ[7] איזה הכבדה והפסד ממון, שראוי לנו להשתדל לסלקם כמה דאפשר, אבל זה יתכן

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 ת"ו - תבנה ותכונן
3 תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
4 ע"י - על ידי
5 ז"ל - זכרונו לברכה
6 אע"פ - אף על פי
7 ג"כ - גם כן

להיות רק בדרך של תקנה וסידור, אבל אם ע"י זלזול והקלת ראש בעניני הדת, יפרצו הגדרים הללו שגדרו אבות, אין זה בנין של אחדות, כ"א[8] אנדרולומוסיה וערבוביה, שהחובה מוטלת על כל מי שאחריות רוחנית מוטלת עליו, להעיר בזה את לב הציבור. וזאת היתה חובתי שעשיתיה בלב מלא אמון ואהבה בלא מצרים, לכללות האומה הגוי כולו.

ברגשי כבוד אין קץ ובברכת שלו'[9] לכללות עם ד' בארץ חמדתו,

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

8 כ"א - כי אם

9 שלו' - שלום